

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Запросини до передплати.

З днем 1. (14.) січня 1901. р. починаємо в імя Боже пятий рік нашого видавництва.

Остаємо як доси, так і на будуче при тій самій програмі, що має на цілі: оборону прав нашої Церкви, народности і накликуване народоців до єдности. На тім становищи витреваємо непоколебимо і консеквентно! Нашого національного стягу не дамо поневіряти людям, що давно вибились з під него і стали на чужу службу. Ми віримо, що надійде та хвиля, коли весь табор народоців стане плече об плече до борби за народні права, а на своїм прапорі напише слова: «Проч зі злукою з ренегатами!» Наша справа за чиста і за свята, щоби до неї посьміли мішатись нечисті руки!

Щоби дати нашим читателям як найвірнійший образ життя руского народа, ми постарались о збільшенє числа наших кореспондентів на провінції.

В фейлетонах нашого дневника будемо містити лише вартні твори, так з оригінального письменства, як і перекладів.

Протягом 1901. р. напечатано широку новість Кониського п. з. «Молодий вік Максима Одинця» і єго сатиричний нарис: «Клопоти українського письменника і видавця». (В редакційній теці маємо: Нечуя-Левицького «Культурні типи старинного Сходу», Байронову поему «Мазепа» в перекладі М. Старицького і ин.). Літературну поміч прирекли нам письменники з України, яких імена не подяємо задля загально звісних причин, а з галицьких, молодших, визначнійших письменників: Ос. Маковей, др. Щурат і Богдан Ленкий.

Постійно будемо удержувати в нашій часописи літературні і наукові огляди, чи то поодиноких письменників, чи видань. В тім напрямі маємо рівнож обезпечену співучасть так українських, як і галицьких критиків і знатоків літератури.

Дякуючи сердечно всім нашим Прихильникам, що працею своїх рук і заохотою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, ми просимо їх також на будуче о ласкаву поміч та о приєднуване чим раз більше числа передплатників.

Всіх наших довжників просимо о ласкаве вирівнає залеглостий.

Услівя передплати ті самі, що й в попереднім році.

Новоприступаючим передплатникам вишлемо даром всі числа сегорічні, в яких містить ся ширша цікава розвідка: Руска справа в урядовім освітленю.

Редакція «Руслана».

По виборах V. куриї в західно-австрійських краях.

(X) Вибори загальної куриї в західно-австрійських краях вже скінчені і тепер можна зробити білянс. Загальна курия виборча переводила вибори вдруге. Коли в 1897 новоутворена V. курия виступила на політичну видівню, станула она перед новою, трудною задачею. Вперше прийшли до слова «широкі верстви» населеня, загомоніли в посольській палаті нові голоси, а у внутрішній політиці, о скільки она відбиває ся в посольській палаті, проявив ся новий відтінок соціальний. Соціальна демократія, якій тоді повело ся вислати до ради державної перших своїх заступників, не мала в першій розгоні особливого заборного щастя. У Відні, осідку її генерального штабу, упала соціальна де-

мократія, хоч вчасти поважними меншостями, а не ліпше повело ся їй і поза столицею в долішній Австрії. З того часу перевернулось чотири роки, чотири худі роки, що закінчили ся повною безвладдою парламенту. А по тих чотирох роках має по тодішній новій раді державній зібратися знов нова рада, а V. курия розпочала виборчий бій у великих розмірах. Сим разом розпочав ся сей бій без великого завзятя. Апарат остав той сам, лише участь була значно слабша, неохота до ради державної проникла в широкі верстви. Основних переворотів після добутку з 1897. року ніхто тепер не сподівав ся. Всеж таки відносини партій що-до сили перемінили ся у Відні в користь партії, яка ще перед чотирма роками на всіх точках приневолена була уступити. Соціальна демократія, що тоді мала всякі причини бути невдоволеною новим правом виборчим і першими своїми успіхами, споглядає тепер на видні добутки. Соціальна демократія здобула у Відні два округи (I. і V.) хоч з великою натугою, а в однім довела свого проводиря до тіснійшого вибору. Проводирі соціалістів, як Шумаєр і Еленбоген віддуть до нової ради, Адлер стоїть вже в присінку, а до тіснійших товаришів прибуває Пернерсторфер, якому знов повело ся здобути мандат. Побіжний перегляд чисел нинішніх і з 1897 р. показує значне зменшенє антисемітських голосів в пяти виборчих округах Відня.

Політичні партії виривають і упадають, а в політиці нема нічого вічного, лише безнастанні зміни. Як перед чотирма роками чванили ся антисеміти своїми успіхами, так нині радіють соціал-демократи зростом своїх чисел у Відні, які припесли їм в части значний успіх. Але з соціалістами радїє ще хтось другий, що заслужив є забирати голос в загальній куриї, однак допомагав їм до сего успіху — се лібералізм.

З писань Ол. Я. Кониського.

Кумедні пригоди.

I.

На хуторі у Китовраса.

(Далі).

— На все є спосіб, аби гроші, аби охота аби чоловік бажав... Отже в отсему добрі, що бачите частину його і у мене в шафі і без якого нема нації — найбільша половина праці — і запопадливого піклованя — належить рукам, головам і патріотизму тих, як ви казали «білих голубків», що «тільки воркували»... Чи так я кажу?

— Гм... Звісно... але-ж... Які то праці? Які їх ідейність?... який їх вплив і добутки?... Треба роздивити ся критично?

— Добре! але не примішуючи до критики ні сварки, ні лайки, ні особистих, ні партійних тенденцій. Розбирати письменницьку працю критично, треба безсторонно, уважаючи на біографію письменника, на обставини і умови тієї атмосфери, в якій письменник родив ся, ріс і працював... Такої критики у нас досі ще,

— на жаль, нема. Китоврас довго говорив про критику і літературну і суспільню... Говорив добре, хоча часом і жорстоко. З бесіди його я бачив — наче на долоні — усю помилку наших думок про його; бачив, що сей старий «кабан» і не думав спати... Я став міркувати про те, що годі мині тайти ся перед ним; годі грати недостойну нас комедию; але він немов у душі був у мене, немов спостеріг мою думку; усміхаєть ся і каже:

— Годі нам, ланичу, в жмурки грати...

— Як се так? у які жмурки?

— У такі, у які отсе ми граємо... Ніякого вам тютюну не треба, а приїхали ви, щоб розбудити мене, стягти з печи да приєднати до коша... Так, чи ні?

Сего вже я зроду-віку не сподівав ся! тож ви люде добрі! зрозуміте, як я здивував ся! Просто аж рота роззявив... Дивлю ся: Оленка — мішає ложечкою чай в шклянці і очей не підведе; а Китоврас нагнув ся, щось з долівки зняти, потім і виложив мині наче на долоні — усе чисто: як у нас і що і чого я приїхав до його...

— Звідкиж ви знаєте про се все? спитав ся ковтаючи свій сором.

Бачте, відповів він: я людина стара, вже манівцями ходити не вмію; «тютюну» — купу-

вати не їзму, тим то й скажу вам усе по правді, по щирій. Отут у мене є приятель сусіда — лікар; він геть молодший за мене, Гаврило Іванченко; може чували?

— Чув, чув...

— Дак може і до його «по тютюну»?... чи не обіраєтесь!...

— Гм!.. була думка...

— Коли була, дак рокиньте її! принаймній «тютюну» у його не питайте; бо не від когоч більш, як від його я й довідав ся про вашу «місію». Він, бачте, людина метка, скрізь буває, тижнів зо два назад був у Києві, там у його приятелів чимало... він і переказав мині усе...

І скоро ви приїхали, я зараз догадав ся — чого вам треба... Та вже не мині першому личило — звертати вас на пряму стежку і не блукати «по тютюну»...

Тоді я — кілька разів попрохав його вибачити мене, довів йому, що інакше мині й не можна було і став запрошувати його до коша.

— Про се треба подумати, каже він.

— Що-ж тут думати: самі ви кажете, що діло добре...

Тим то що діло добре, то й треба сім раз приміряти, доки раз одрізати... Ми з Іванченком і ще де ким радили ся про се і прирадили со-

Але як взагалі на світі нема беззглядної радості, так і тут серед втіхи соціал-демократів не обійшло ся і без гірких сліз.

В Чехах дожила соціальна демократія великої несподіванки. Там втратила она весь свій стан посіданя (6) окрім одного мандату в користь німецьких радикалів і чеських національних соціалістів, в Моравії з трех в 1897. р. здобутих мандатів задержала она лише один, в Градци один задержала, а один втратила, а в Шлезку лише побіч давнішого здобула ще один на Шенериянцах. Тим способом в цілости здобула соціальна демократія 4 мандати, але втратила 8. Поки-що не можна ще оцінити з одного боку втрат, з другого побід соціал-демократів. То одно лише можна сказати: теперішність і будучина соціальної демократії лежить у вербованню і в зручності згромадити під своїм прапором всіх пригноблених і обтяжених, що не знають, длячого їм так гірко в сім життю і тому дають ся заманювати їх обіцянками. Колиж вже ся примана втратить свою вартість, тоді вже вербоване не має сили; так стало ся в Чехах, де національні оклики стали сильнішими і приманливішими, а до того соціальна демократія пошкодила собі власними похибками в справах вугляної змови. У Відні тимчасом вербуюча сила соціальної демократії ділає кріпше, як в 1897. р. Она здобуває собі вплив тут, коли деінде его тратить, тут отже ділає она зручнійше, живійше, може на щасливішій ниві і ліпших обставинах. Вислід в Чехах повинен соціальну демократію так само спонукати до задуми, як вислід у Відні і Віденським-Новім місті антисемітів. Радувати ся нема особливої причини. Споза радощів і горя сего виборчого дня, споза несподіванки і розчарованя висуває ся непевна доля нової ради державної. Осторога наказує холодно оцінювати добутки нинішнього дня яко події, в яких симпатії і антипатії нічого не змінять, бо інтереси держави не є тотожні з щастєм або долею партій.

Минувший понеділок, коли відбули ся 4 нові і три тіснійші вибори, приніс також великі несподіванки. Тут не мають значіння ані число розданих мандатів, ані їх розділ поміж партій, а всеж таки сей понеділок був критичним днем, яко день виборчий, бо добуток его сягає в далеку будучину. В Боцен, в Тиролю, відбував ся з V-ої курії вибір, до котрого стану найзатніший проводир католицко-німецьких людовців, «найліпша голова клерикалів», як про него говорять его вороги, досвідний, випробований і многозаслужений політик і муж державний барон Діпавлі, відзначений недавно великим хрестом Григорія, піддержуваний архієпископами бриксенським і

бі: подождать, придивить ся добре, щоб часом не довело ся опинити ся — так що ні соб, ні цабе, ні просто шляхом...

— Сего не може бути...

— Не повинно-б бути... Я нікого з вас не знаю, а Іванченко — той все і всіх знає; каже: треба придивить ся: «на який шлях поверне лях».

Ми, бачте, як кажете: «білі голубки», то нам не літять з сивоперними орлами... Кажу — вдруге: діло добре, святяте; тим то й треба коло його тямлячи... а з нас — з старих «печкурів» — які вже майстри!... Оце раз, а друге, хоч наші батьки і їздили на чужих плечах, але, земля їм пером — нас сему не навчили; і ми, не вмюючи їздити на чужих плечах, не призвичаїлись і на своїх нікого возити... Звісно — хуторяне, або всі зарівно веземо, або всі зарівно «спимо».

От ви на власні очи бачили, що у мене на хуторі, — так само і в Іванченка — нема ні пана, ні генерала, ні війта; усі тільки робітники... На сему ми й попрацали ся — з Китоврасом.

(Конець буде).

тридентским і упав проти бурмістра Шрафля, котрий ані нічим не причинив ся, ані не причинить ся до поваги католицизму в Австрії, піддержуваний семинарийними професорами і молодим клером, що знехтував духовну карність. Се іменно є знаменна позначка часу, яка надає сему вибори особливого значіння. А се найліпше відібе ся в тих похвальних піснях, які в честь тих молодих духовних заведуть ліберали.

Неменшу радість буде мати соціалізм і національний радикалізм в добутках тіснійших виборів в II. окрузі віденським і окрузі кремським. Вправді не повело ся з'єдиненим лібералам, соціал-демократам і національним радикалам впровадити д-ра Адлера до ради державної, кандидат антисемітів Прохаска вийшов, але він не побідив, а лише не поляг. Се подає надію соціал-демократам, що при можливих нових виборах здобудуть і сей мандат. Однак та сама коаліція осягнула побіду в Кремс, де перепав один з видатніших антисемітів др. Гесман, а се лише піддержити ту частину антисемітів в переконанню, що «клерикалізм» їм шкодить і що треба іти лише дорогою расового антисемітизму а не християнського соціалізму, що католицизм є лише тягаром і перепоною для них. Той сам католицизм, що побив Діпавлього в Тиролю, буде принесений яко жертвний телець в Австрії долішній, щоби змити вину неудачі при виборах.

Руска справа в урядовім освітленю.

(Далі).

Подавши справозданє г-р. Голуховского з 9. мая 1849 до міністерства в справі поділу Галичини, пише дальше др. Лозіньский:

До генези галицко-руської справи alia святуюрської прибуває крім наведених вже висше писем цікаве з неодного погляду пояснене. Передовсім впадає в очи — загальна конфузія. Навіть сам г-р. Стадіон не знав, що почати з сею справою при проєктованім поділі Галичини і її союму, бо з одного боку попирав сей поділ, о скілько розходило ся о механічно-адміністраційне розбитє Галичини, яко вступ до департаментальної організації держави, а з другого боку очевидно заклопотав ся домаганем Гол. Рус. Ради, щоби се розбитє було посунене аж до найдалшої консеквенції, до утвореня з Галичини двох окремих провінцій. По уступленю Стадіона его наслідник Бах, хоч був так беззглядним і рішучим в розриваню угорського королівства на окремі провінції з окремими намісництвами і хоч при тім не вагав ся роздмухувати більше там розбуджених в р. 1848/9 народних антагонізмів, був оглядніший що-до Галичини. Очевидно числив ся з ремонстрацією г-р. Голуховского проти домаганя Гол. Рус. Ради, але щоби знов не піти за далеко в противнім напрямі і задержанем консумційної одноцільности краю не відтрити від себе Русинів, прийшов отже, мабуть за інспірацією одержаною з полишених по Стадіоні приготовань, на помисл департаментальної системи в поділі. В сім бо краєвім статуті, що після §. 4. марцевої конституції з 1849 був приготований для Галичини, але не вийшов в жите, прийнято яко вихід з клопотливого положеня поділ союму на три курії: краківську, львівську і станиславівську, отже поділ опертий на указках, черпаних з територіяльної конфігурації краю.

Найбільшу конфузію добачає др. Лозіньский в петиції Гол. Рус. Ради. Називає она себе по німецьки Hauptversammlung der Ruthenen а забуває про Ruthenen, домагаючи ся територіяльного відокремлення Russinenland-у з Russinenvolk-ом супроти краківско-освєтємско-затторського краю. Що має в будучині вийти з такого поділу, о тім о. Куземский зовсім не згадує, а г-р. Голуховский в своїм справозданю доходить аж до вислїду о грізнім для Австрії повстаню Rutheni-ї з такими змаганями як Польща, вислїду, який разив би в так тверезій і ясній голові, наколи би не факт, що тоді ще не виринала мара русофілізму яко tertii gauden-

tis в польско-руським спорі, що навпаки Росію вважали тоді спасительною, яка має згнобити грізний для держави революційний вибух в Угорщині.

Зате з одного згляду г-р. Голуховский, каже др. Лозіньский, дивив ся на святуюрське питанє дуже ясно, бо звернув в своїм справозданю увагу на подробицю тоді найважнійшу і недобачувану т. є на соціальний момент. «Політична еманципація супроти шляхти», і «визволенє руского духовенства з дотеперішнього пониженя супроти латинського духовенства», — се два важні мотиви, які кидають світло на генезу святуюрської справи і влучно пояснюють її розстроний характер в самім завязку. Шляхту вважали в сій добі воплощенєм всего злого і супроти правительства огнищем змов, супроти руского духовенства виновницею его низшости супроти латинського духовенства, супроти селянства репрезентанткою перебутої панщизняної недолі, а супроти цілого світа ядром польскости в загалі. Отже з того боротьба проти шляхти. Під тим окликом могла числити на усіх кожда політична акція, а іменно така, в котрій як святуюрській справі, не бракло ще примішки так покwapно на Угорщині піддержуваного народного антагонізму яко найліпшого способу розбиваня опорної цілости на малі і послушні дробі. А за тим всім стояв ще генерал Гамерштайн, що піддержував Гол. Рус. Раду.

(Далі буде).

Вибори до державної ради.

Після назначеного порядку відбули ся вчєра вибори з курії сільських громад в Долішній Австрії, Тиролю, Шлезку, Зальцбургу, Горицї, Градисцї, Істриї, Форальбергу і з I курії в Триєсті.

В Долішній Австрії в IV курії віднесли вчєра цілковиту побіду антисеміти, які на 8 мандатів, припадаючих на сільську курию в сій провінції, здобули шість мандатів; в однім виборчім окрузі прийде до тіснійшого вибору також між двома християнсько-соціальними кандидатами, а один (Вінер-Найштат) вибрав німецького людовця Гофера.

В Тиролю давний стан посіданя остав майже без зміни. Вибрано чотирох кандидатів католицкої, німецько-людової партії, трех Італійців і одного дикого з антисемітською закраскою др. Шенфера.

На Шлезку стан посіданя без зміни; вибрано одного Німця і одного Поляка др. Міхейду.

Зальцбург вибрав давних своїх двох послів з IV курії, між ними б. президента д-ра Фукса.

Горицїя вибрала народно-ліберального Словінця, Градиска народно-ліберального Італійця. Клерикальні коптр-кандидати в обох округах остали в знатній меншости.

Форальберг вибрав одногосово дотеперішних двох диких послів Фінка і Тіргера.

В Істриї Італійці здобули один мандат в сільській курії, якого передтим не мали, а Хорвати задержали другий, який дістав ся б. послови Спінчочови.

Вкінці Триєст вибрав в I курії послом Італійця Акваролі-ого.

Речинці виборів.

Вибори до австрійської ради державної будуть відбувати ся в дальшій ході в ось яким порядку:

10. січня: міста в Чехах (32 мандатів), Моравії (13 мандатів), торговельні палати в Галичині (3 манд.), Буковині (1 манд.), сільські громади в Каринтії (4 манд.) і найвисше оподатковані в Дальмації (1 манд.).

11. січня: міста в Горішній Австрії (6 мандатів), Зальцбургу (2 манд.), Стирії (8 манд.), Шлезку (4 манд.), Тиролю (5 манд.), Форальбергу (1 манд.), Істриї (1 манд.), Горицї і Градисцї (1 манд.); друге і третє виборче тіло в Триєсті (1 манд.); більша посілість на Буковині (3 манд.) і торговельні палати в Моравії (3 манд.).

12. січня: міста в Каринтії (3 манд.), торговельні палати в Чехах (17 манд.), в Тиролю, Форальбергу, Істриї, Горицї (голоси торговель-

них палат зачислять ся в сих краях поодиноким (міст) і велика посілість в Моравії (9 манд.).

13. січня: Перше виборче тіло в Триєсті (1 манд.).

14. січня: Міста Низшої Австрії з Віднем (19 манд.), торговельні палати Горішної Австрії (1 манд.), Стирії (2 манд.), Каринтії (1 манд.) і більша посілість на Шлеску (3 манд.), в Тиролю (4 манд.), Істрії (1 манд.), Гориції, Градисці (1 манд.).

15. січня: Більша посілість в Чехах (23 манд.), Горішній Австрії (3 манд.), Зальцбургу (1 манд.), Стирії (4 манд.), Каринтії (1 манд.), Галичині (20 манд.) і торговельні палати в Триєсті (1 манд.).

17. січня: торговельні палати у Відні і Низшій Австрії (1 мандат).

18. січня: більша посілість низшої Австрії (8 манд.).

Документи до історії „нової ери.“

(Далі).

Заяви признання Є. Е. Митрополиті д-ру С. Сем-братовичеві.

Ваша Ексцеленціо Високопреосвященний Архіпаств'ю!

Зборь отпоручниковъ громадъ Калушского повѣта на дни 13. с. м. ухваливъ; що обявляє Вашой Ексцеленціи яко своєму Ведостойнѣйшому Архіпаств'ю, вѣрность и приданость, — уповажняючи смиренно підписаного, открити тія вдячні чувства Вашой Ексцеленціи, що отвѣтно желанію, творю

покорнѣйше
Игнатій Губчак
Деканъ Калушскій.

Ваше Превосходительство

Високо-Преосвященній нашъ Архіерею!

Отсимъ маємо честь заявити Вашой Ексцеленціи щиро-руську подяку за те, що зволили прилюдно приступити до програми а радше исповѣди — Руской виголошеной Вп. п. посломъ Романчукомъ на 23-омъ засѣданю еего рѣчного Сейму дня 25. XI, зъ котрою мы вповнѣ годимось. Дай Боже щасливо, подѣ покровомъ Вашой Ексцеленціи, осушення єѣ дождатись во якъ найкоротшомъ часѣ.

При той нагодѣ, мило намъ заявити, що висплавючи рѣвночасно зъ отсимъ заявленемъ, подобне до руского клубу на руки Вп. п. Романчука, додаємо въ нѣмъ, — кермуючись правдиво щировъ-сынѣвсковъ преданностейъ для Вашой Ексцеленціи яко одинокого нашого князя Церкви и народу, — наше повне невдоволенє зъ подповѣди посла Окуневского даной В. Ексцелленціи. Въ той способѣ, осмѣлились мы дати сатисфакцію В. Ексцелленціи, за тую оскорбу.

Жичимо щиро, щобъ Господь Всемогучій благословивъ всѣ дальші змаганя для добра нашой сѣв. Церкви обряду и народу.

Цѣлюючи руки Вашой Ексцеленціи, зостаємо завсе вдячними і щиро відданими синами. Св'яц. Евгений Гузарь. Роман Вергунъ. Дмитрій Гузарь. Лука Скальскій зъ Завалова. Федь Припляк, Заставче. Амброзій Моравскій Завалова. Пилип Банахъ. Овнєско Шкѣра. Олекса Калакура. Свѣфан Клуба, Заставча. Овнєско Дѣдора. Олекса Sokolski. Леско Банахъ зъ Заставча. Юрко Кефоръ. Павло Кефоръ. Теодоръ Сокольскій зъ Каменної горы. Антін Курись Середне. Стефанъ Ремецкій. Пелип Честун зъ Камѣнної Гори. Михайло Сокальскій. Данило Грыбъ зъ Каменної горы. Прокѣпъ Роквицкій Завалова. Дмитро Клуба зъ Середного. Гринко Буцацкій. Михайль Моравскій. Прокопій Шкіра зъ Завалова.

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницу: гр.-кат. 14.000 убит. млад.; рим.-кат. Гігінюса і Теодозія. — В субботу: гр.-кат. Анисій, Теодори; рим.-кат. Гонорати.

— Вѣзд митрополита до столиці відложеної, як нам доносять, на 17. с. м. з причини фамілійних обставин Преосвященного. Здаєсь, що се вже буде остаточний рѣшенє. — Польскі дневники виступили зъ закидомъ противъ представителів Русинів за те, що не хотѣли згодити ся на установлену митрополичю капітулою програму, яка зоставила промову президента міста др. Мала-

ховского на першій місци, відтак промови епископа Чеховича в імени духовенства, о. митрата Білецкого іменемъ капітули, сеніора др. Шараневича в імени Ставропігії, а навпослѣдок в імени руского народа промову члена краєвого відлду др. Д. Савчака. Dziennik polski аргументує в сей спосіб, що повитанє в імени руского народа є просто абсурдом, бо руский народ — се не лише східна Галичина. Але при тїм забуває сердега, що уйїтскій руский народ з виїмкою кількох комитатів Угорщини, заселює виключно обсяг львівської митрополії. Ставропігійске Братство має виправді свою традицію і права в історії нашої церкви, але в теперішности оно за мало має животної сили і значіня, щоби могло репрезентувати мільони вірних, які раді би повитати свого Владика при вѣзді до митрополичої столиці. Тож не лише, що промова в імени загалу руско-католицкого народа є зовсім на місци і доконечною, але справді їй належало би ся почеснійше місце в ряді промов установленої програми.

— Відзначенє. Цісар надав краєвому інспектору шкільному Іванови Левицкому ордер Зєлїзної Корони III класи.

— Іменованя. Міністер судівництва іменував авскультанта Клеменса Гвоздецкого судовим ад-юнктом для Городенки. — Львівскій висшій суд вравсвий іменував начальника самбірської канцелярії Антона Волянського старшим офіціалом того-ж суду.

— «Галицько-руський сепаратизм». Під таким заголовком, як нам пишуть з села, має небавом у Львові появити ся політична брошура, в якій має бути поясненє слановище руских партій і змаганя Русинів супроти Поляків і наші взаємини з Росією. Ожидаємо нетерпеливо виходу сеї брошури, а тоді подамо о ній свою думку.

— Артист-малар і поет Корнило Устиянович потерпів страшнї втрати підчас недавної пожежи в Кіцмани, де згорїла єму не лише вся одѣж, але й всї образи, біографія вїтця, трагедії «Окаянний», «Чума», кавказкі малюнки і всі частію для «Народного Дому» а частію для «Науки. Товариства ім. Шевченка» призначені шкідки.

— Карна розправа против п. Будзівновского за різні проступки в часі виборчої агітації і за злочин обиди маєстату відбуде ся дня 20. с. м. перед карним судом у Львові. Розправу буде вести радник Сваричевскій.

— Організація на параграфах. Управа національно-демократичної партії видала ось яку відозву, підписану проф. Романчуком, як головою і др. Озаркевичем, як секретарем організації: «Народний Комітет скликає отсим на день 30. (н. ст.) січня 1901. р. «Народний З'їзд» с. є краєвий з'їзд народного (національно-демократичного) сторонництва і ззиває всіх управнених до участі в тїм з'їзді, щоби того-ж дня явили ся точно о 10-ій годині перед полуднем в сали «Рускої Бєсїди» у Львові.

Після 5. §-у «Народної організації» в народнім з'їзді беруть участь з голосом рѣшучим: а) всі члени ширшого народного комітету; б) всі організатори і організатори-помічники; в) делегати повітові, вибрані умисне на те на повітових з'їздах.

З одного повіту не може бути більше як 10 учасників на з'їзді.

Порядокъ дневний сего з'їзду установляє ся такий: 1) Справозданє з дотеперішної діяльності народного комітету; 2) організаційна і агітаційна робота на будуче; 3) становиско руских послів в раді державній; 4) справи преси і фондів; 5) вибір нового заряду; 6) внесеня учасників. — Сей порядокъ дневний може еще змінити ся або доповнити ся. Ебентуальні зміни або доповненя будуть наперед оголошені.

Звиваємо наших мужів довіря в тих повітах, де ще нема народної організації, щоби тую організацію перед днем народного з'їзду перепровадили і нас о ній завчасу повідомили. Наші організатори мають після 10 §-у «Народної організації» скликати повітові з'їзди в цілі вибрана делегатів на народний з'їзд. О тїм виборі просимо нас завчасу повідомити.

— Із Скільщини пишуть нам: Минувшої п'ятиці із сходом сонця побачили населенці «Пшанця» в Головецьку на східно-полудневім і полудневім небі три сонця. Явлїне тривало майже пів години. Бойки ворожать на війну з «Мацкалем» або — як они російского імператора звать — з «білим царем».

— Фальшиві душі. Недавно подали ми донесенє учителя Корнила Фрайберга з Черниховець про якусь нечисту (?) силу, що страшила людей в домі селянина Нарольского. Нині справа пояснила ся в такий спосіб: Історія з духами почала ся перед двома місяцями, с. є. від смерти жени старого Нарольского. Помершу уважали в селі за чарівницю, що «хидала уроки» на людей і на худобу. Нарольскій, у якого мешкав син з синовюю, щоби позбутися єї з хати, використав смерть своєї жени і почав в ночи страшити: пукати, кидати горшками і т. ин. Роллю єго помічника прийняв на себе якийсь хлопєць-сирота, що мешкав у Нарольского, але

робив се так неоглядно і незручно, що колись-то в ночи зловлено єго за руку, як пукав в скриню. Коли хлопця приведено до громадської канцелярії, він признав ся: «Нині то я страшив, але вчєра то дїдуно (Нарольскій) страшили». На питанє, чому пукав в скриню, відповів хлопєць, що «всі жадали, аби дух запукав — то я запукав». — Мимо того «дух» показує ся ще кожної ночи, лише не тоді, як в хаті є місцевий вїйт, бо сей загрозив Нарольскому, що як єго спіймає в роли духа, то сейчас відвезе до суду в Збаражи.

— Зпід московского кнута. Волостний шкєкскій суд (віндавского повіта) засудив одного мужика на пять буків за якусь там клевету. Згаданий суд виходить з того становиска, що одним средством на поправу є тілесна бійка бучком, хотїя би то ходило о вільного горожанина в державі.

— Осторога перед неволею! Якійсь Г. Клінгер, еміграційний агент, пошукує в Європі робітників на плянтації кави в Сао Павльо в Бразилії та обіцяє їм золоті гори. Нехай ніхто не важить ся їхати сам та ще, хто може, повинен другого перестережи перед виїздом до Сао Павльо. Ся провинция є найнездоровша в цілій Америкі і ту має свій постійний побут жовта пропасниця, страшна і майже невилічима недуга. З наших руских колонїстів, яких запроторили там еміграційні агенти, лише тоті уїшли смерти, що за вчасу звідтам поутїкали. Треба ще додати, що тамошні плянтатори силоміць приневолюють емігрантів заключати з ними несовісні умови, та стережуть опісля своїх робітників-невільників при помочи войска. — Отже кому мила свобода і жите, нехай не лише не вірить словам агентів, але повинен познакомити їх з ц. к. властями, а они такими душегубами заопікують ся.

— Чинний вулкан на місяци мав замітити астроном Шамбонно з Мідон. Сей вулкан находить ся на північнім бігуні місяця, та має — після Шамбонно — викидати стовпи пари. Спостереженє Шамбонно було би будь-що-будь епохальне, якби було правдиве, бо тоді доказувало би оно істнованє атмосфери на місяци.

— Також подарунок. Францускому президентови Любетови підчас звиджуваня ним парискої вистави князь Сергій Голіцин вручив альбом російских коний расових, коли президент оглядав секцію російских коний.

— Беркути. В семигородских Карнатах напали оноді орли-беркути на малого хлопця і в протягу кількох хвиль роздерли єго на кавалки, а тіло пірвали зі собою. Стало ся се в місцевости Польнера. Хлопчина вийшов з матерію збирати галузя у лісі і віддалив ся від матери. За хвилию зашуміло у воздуху і чотири орли-беркути присіли хлопчину. Заки мати прибїгла, орли розшарпали свою жертву і відлетїли, щоби за хвилию вернути по решту добычи та пірвати єї майже з рук нещасної матери. Ще того самого дня заряджено лови на беркутів і одного убито а иньших прогнано з тої околиці.

— Дрібні вїсти. На залїзничім шляху Борки великі-Грималів привернено рух поїздів, застановлений задля сїжких завїй. — Недалеко Хойниць найдено одїж замордованого Вїнтера. — В Білгороді застрілила ся 48-літна жена міністра скарбу, Дмитра Стояновича. Причиною сего поступку була женячка єї сина проти волі родичів. — З Петербурга доносять, що заборонено видавати «Северний Курьер», органъ кн. Барятинского. — Локомотива поспішного поїзду з Кобленціи вискочила зі шин і вїхала в Мецу до особової почекальни. Присутні майже всі поутїкали, лише якийсь почтовий урядник і один з подорожних не вєспїли вискочити з почекальни і понесли тяжкі рани. — В 8. компанії 24. п. п. у Львові застрілив ся оноді жовнїр Оленюк Олекса, родом з Паньської Долини коло Чорторії на Буковині. Причиною сего поступку мало бути «людяне» поведєнє з ним «панів» підофіцерів. — Кє. Стояловского засудив вадовицкій суд на місяць арешту за напасти на ц. к. власти. — В касах львівської дирекції залїзниць знова застановлено оноді виплату задатків задля недостатку гроша. — В Будапешті утопив ся б. міністер торговлі Люкач і нині (четвер) відбувають ся єго похорони. Люкач відобрав собі жите з причини нервової недуги.

— Гумористичний кутик.

Причина лїжа.

Русин щастя не зазнав,
Звікував в недоли,
Бо він все стерпів біді
Та щастю ніколи...

Enfant terrible.

— Тето, чи ви умієте лазити по линві?
— Ні, не умію, дитинко.
— А через обруч скакати умієте?
— І того не умію, любчику.
— А якїж ви умієте штуки?
— Не умію жадних, голубчику.
— Ей, ви мусите уміти дуже гарні штуки.
— А то чому, серденько?
— Бо як ви приходите, то мама завсїгда каже: знов іде тота стара малпа.

Наука, штука, література,

— Учитель ч. 1. з дня 5. січня 1901. Зміст: Запросини до передплати. — «Ruskin Hall» в Оксфорді. — Задача родичів і суспільности супроти умови упосліджених дітей (з психічним недорозумом). — Шкільництво американських Сполучених Держав на парискій виставі 1900. р. — Популярна хемія. — Наука анальфаетив. — Рух в руских товариствах. — Наука, штука, література.

Телеграми.

Відень, 10. січня. Президент угорского кабінету, Сель, конферував вчера з д-ром Кербером.

Гага, 10. січня. Стан здоровля Крігера значно поліпшив ся, так, що на дальше не буде видавати ся бюлетинів.

Петербург, 10. січня. Чума в астраханській губернії ширить ся з нечуваною скоростію. Вислано тудя князя Александра Петровича Ольденбургского з неограниченим повномочієм.

Капштад, 10. січня. Відділ зі 100 Боєрів коло Кімберлей забрав Англичанам багато возів худоби.

Льондон, 10. січня. З Пеківа доносять, що німецька команда вислала до пслудневих провінцій дві компанії войска против боксерских ватаг.

Париж, 10. січня. «Liberte» доносить, що між Росією а Англією прийшло до умови, на основі якої Росія буде могла свобідно поступати в Манджурії, а за ціну сего не буде мішати ся до полуднево-африканської війни.

Дешевим і гарним дарунком

на коляду, новий рік і при иньших нагодах, —

яко гарна прикраса комнат в **Картинах:** Верещагіна, Шевченко в доми-вині і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересплюкою за 1 кор. 60 сот.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 1. до 15. січня 1900.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1. *Трупа Grigory* зі своїми ікарийскими ігрищами.
2. *Трупа Стоянов* російські співачки і танцери.
3. *Robert Nickel* славний гуморист і комік.
4. *Трупа Bairoth's* англійська пантоміна.
5. *Hermanos de Castila* іспанський танець та дзвонковий концерт.
6. *The Thorniu's* ексцентриці.
7. *I Garcia* представитель силветок.
8. *Трупа Anasta* сцена в реставрації.
9. *Mst. Marcello* жонглер при участі комічної асистенції.
10. Славна австрійська баритонова співачка *La belle Marcaschani*, котра в попередній програмі за-дла слабости не могла продуковатись, буде виступати в теперішній програмі. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представлене. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниці *High Life* представлене. Білети вчаснійше можна замовляти і вабути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	— ”	
” спеціальна	1.684	80 ”	
Фонд основний	72.000	— ”	
” емеритальний	18.166	60 ”	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Днѣстра» приймає Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі. Зголошена о уділене агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ в найкористнійших комбінаціях.

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Днѣстеръ» на 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адм.

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора:

НАГУЛА

ціна 30 сот.

оповіданя з жита Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найкорше замовить сі дві книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецкого 26, або в Ставропільській Книгарни, ул. Руска у Львові.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНѢСТЕРЪ“

стоваришене з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житеву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Удѣл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

Гіпотечного.

БАНКУ

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

виплачує без погрученя провізії або коштів

цінні папери

вильсовані

КУПОНИ

Всілякі